

VROUWEN VAN DE VEERTIGDAGENTIJD

Vrouwen van de veertigdagentijd

Een reis naar Pasen
in negen verhalen

Paula Gooder

geïllustreerd door Ally Barrett

Uitgeverij Van Wijnen – Amersfoort

Tekst © 2022 Paula Gooder
Illustraties © 2022 Ally Barrett
Oorspronkelijke titel: *Women of Holy Week*

First published 2022 by Church House Publishing
Church House, Great Smith Street, London SW1P 3AZ

E-mail: copyright@churchofengland.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or stored or transmitted by any means or in any form, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or any information storage and retrieval system without written permission, which should be sought from the Copyright Administrator, Church House Publishing, Church House, Great Smith Street, London SW1P 3AZ.

The Author has asserted her right under the Copyright, Designs and Patents Act, 1988, to be identified as the Author of this Work.
The opinions expressed in this book are those of the author.

Design and typesetting by www.penguinboy.net
Digital Photography by Daniel Barrett

Nederlandse uitgave:
© 2025 Uitgeverij Van Wijnen
Eerste druk: oktober 2025

Vertaling: Monica van Bezooijen
Ontwerp omslag en binnenwerk: www.penguinboy.net
Aanpassingen voor de Nederlandse editie: Uitgeverij Van Wijnen en Studio Mol

De geciteerde Bijbelteksten zijn, tenzij anders vermeld, uit de NBV21.

ISBN 978 90 5194 638 3

Behoudens uitzonderingen krachtens de Auteurswet van 1912 mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.
Voor het maken van kopieën uit deze uitgave, ook voor zover toegestaan door de Auteurswet, zijn vergoedingen verschuldigd. Voor betaling van vergoedingen en voor toestemming voor het overnemen van gedeelten in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken wende men zich tot de uitgevers.

Inhoud

Inleiding	8
Over de illustraties	11

DE VERHALEN

Palmzondag

De eerste vrouw: het verhaal van Mirjam	14
De tweede vrouw: het verhaal van Sara	19
De derde vrouw: het verhaal van Anna	25
De vierde vrouw: het verhaal van Susanna	32

Witte Donderdag

De vijfde vrouw: het verhaal van Johanna	40
--	----

Goede Vrijdag

De zesde vrouw: het verhaal van Salome	47
--	----

De vooravond van Pasen

De zevende vrouw: het verhaal van Maria Magdalena	55
---	----

Eerste paasdag

De achtste vrouw: het verhaal van Maria, de vrouw van Kleopas	63
--	----

Hemelvaartsdag

De negende vrouw: het verhaal van Maria, de moeder van Jezus	69
---	----

OPMERKINGEN EN BRONNEN

Het verhaal van Mirjam	78
Het verhaal van Sara	80
Het verhaal van Anna	82
Het verhaal van Susanna	84
Het verhaal van Johanna	87
Het verhaal van Salome	89
Het verhaal van Maria Magdalena	90
Het verhaal van Maria, de vrouw van Kleopas	92
Het verhaal van Maria, de moeder van Jezus	94

Inleiding

Deze verhalen over negen verschillende, maar met elkaar verbonden vrouwen, werden in 2021 geschreven als meditaties voor de Stille Week, Pasen en Hemelvaartsdag, in opdracht van Southwark Cathedral.

De Stille Week is een periode waarin christenen wereldwijd samen optrekken in meditatie en gebed, gericht op Jezus' lijden en sterven. Zijn opstanding en het nieuwe leven dat Hij gaf verbinden ons en maken ons één. Samen, als Gods volk, bege-

leiden we Jezus in deze laatste week van zijn leven. We sluiten ons aan bij talloze gelovigen die ons zijn voorgegaan. Een van de krachtigste eigenschappen van de Stille Week en Pasen is dat we in het gedenken van de laatste week van Jezus' leven verbonden zijn met diegenen die bij Hem waren. We stellen ons voor hoe het is om die gebeurtenissen zelf mee te maken.

Een paar jaar geleden dacht ik na over de opdracht om mijn verbeelding te gebruiken, om mezelf in gedachten te verplaatsen in het verhaal van Jezus en de vroege kerk. Er viel me plotseling iets op. In mijn denken over Jezus en zijn discipelen, de vroege kerk en de eerste christenen, was bijna iedereen man. Er was amper een vrouw te bekennen. Je denkt wellicht dat hier een reden voor is. Het Nieuwe Testament draagt bij tot dit denken. De verhalen en gesprekken, de Evangeliën en Brieven hebben een sterk mannelijke ondertoon. Vrouwen krijgen weinig rollen toebedeeld. Toch waren ze er wel bij: soms bij naam genoemd en soms niet; soms sprekend, vaak zwijgend.

Misschien ken je de Bechdeltest voor fictie en film. Bij die test moeten twee vrouwelijke personages uit het boek of de film een redelijk lang gesprek voeren over een ander onderwerp dan mannen. Slechts vijftig procent van de hedendaagse films slaagt voor deze test. We zijn het er vast over eens dat de Bijbel als geheel, laat staan de Evangeliën, het er bij zo'n test niet best van af zou brengen. In de afgelopen paar jaren heb ik echter geprobeerd om vrouwen opnieuw een plek te geven in mijn verbeelding van de Bijbel. Vrouwen die er wel waren, maar die we vaak over het hoofd zien of simpelweg vergeten. In deze verhalen heb ik geprobeerd om de aandacht te vestigen

op de vrouwen die er waren, op de achtergrond, sleutelfiguren die vaak over het hoofd worden gezien.

In negen verhalen, vanuit het perspectief van negen vrouwen, stel ik me voor hoe het geweest moet zijn om Jezus te vergezellen tijdens de laatste week van zijn leven. Van sommige van deze vrouwen weten we zeker dat ze erbij waren, omdat de Evangeliën over hen schrijven: de weduwe met de twee muntjes, de vrouw met de nardusolie, Maria, de vrouw van Kleopas, Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jezus. Andere vrouwen worden nergens genoemd, maar je kunt je wel voorstellen dat vrouwen zoals zij erbij zijn geweest: een vrouw die naar Jeruzalem reisde voor het Pascha, de vrouw van een Schriftgeleerde, een vrouwelijke discipel bij het Laatste Avondmaal. Ik heb ook geprobeerd om van buiten naar binnen te reizen: van mensen die uiterst vluchtige ontmoetingen met Jezus hadden, aan het begin van de week, naar zijn zeer toegewijde volgelingen aan het einde van de week.

Bij elk verhaal noem ik een of meer Bijbelgedeelten die je naast de verhalen kunt lezen. Ook zijn er een paar vragen om over na te denken of met elkaar over te praten. Bij elk verhaal geef ik bovendien extra informatie die je wellicht helpt om meer grip te krijgen op de gebeurtenissen.

Over de illustraties

Ally Barrett

Wanneer je een boek als dit illustreert, zoek je naar beelden die in gesprek gaan met de woorden. De lezers van dit boek worden vervolgens ook betrokken in dat gesprek en brengen hun eigen gedachten, vragen, ervaringen en perspectieven mee.

Voor mij is het maken van illustraties bij een theologische tekst een proces van theologische reflectie. De manier waarop een beeld reageert op de tekst en het Bijbelse fundament daaronder kan soms de aandacht vestigen op bepaalde vragen en verbanden die je anders niet zou opmerken. In zowel beeld als woord is er ruimte voor creativiteit en diepte, om zo te verwijzen naar grotere theologische thema's.

Veel van deze verhalen vinden plaats op grensmomenten, vooral aan het begin of het einde van de dag. Dit heeft effect op hoe licht en schaduw werken, zowel aanschouwelijk als theologisch. Ik heb geprobeerd om de illustraties te gebruiken om te laten zien hoe de ontmoetingen in deze verhalen vol zijn van een straling die niet voortkomt uit een natuurlijke lichtbron, maar uit de aanwezigheid van God op dat specifieke *kairos*-moment. Al lezend kunnen we erover nadenken hoe de tekst onze

ervaring verlicht, en hoe onze ervaring en ons perspectief specifieke aspecten van het verhaal belichten. We kunnen onszelf daarbij de vraag stellen: ‘Waar is God in dit verhaal?’

Ik hoop van harte dat deze beelden de verbinding tussen de verhalen weerspiegelen. Ik heb de oude drieluikvorm gebruikt, waarbij de afzonderlijke beelden een vierkant van drie bij drie vormen. We beginnen bij de linker bovenhoek en bewegen ons kloksgewijs in een spiraalvorm en eindigen in het midden. (Een grotere versie van de hele cyclus van *Verhalen van de veertigdagentijd* vind je midden in het verhaal over Maria, de moeder van Jezus, op blz. 72.) De verhalen en beelden stapelen zich op tot het moment dat Christus met Pinksteren wordt belichaamd door de gelovigen, die om Maria heen staan, in wier eigen lichaam Jezus gevormd en gegroeid is.

De spiraalvorm van het geheel wordt opgeroepen in de compositie en de contouren van ieder beeld. Vaak overstijgen hoeken, lijnen, schaduwen, kleuren en zelfs voorwerpen de grenzen van hun eigen luik en bezoeken ze naburige luiken – zoals Anna Sara en Jakob bezoekt. Dit kan dienen als herinnering dat wij allemaal geroepen worden om buiten onze eigen kaders te kijken en Christus te zien in de ander.

Ik hoop dat je geniet van deze beelden naast de prachtige woorden van Paula. Ik hoop ook dat je wellicht zelf je eigen beelden gaat scheppen, ofwel door kunst, ofwel in je verbeelding. Door het lezen van deze verhalen en het nadenken tijdens je eigen *kairos*-momenten van ontmoeting vind je hopelijk manieren om je eigen verhaal te schilderen of te schrijven in het grotere verhaal van Gods grenzeloze liefde voor de wereld.

Palmzondag

De eerste vrouw

Het verhaal van Mirjam

Mijn naam is Mirjam. Ik kom uit Seforis in Galilea, waar ik met mijn gezin woon. We zijn vishandelaren. We hebben het goed. Vis verkopen aan de Romeinen is een lucratieve business, het geld stroomt binnen. Het is hier altijd heerlijk weer – zelden te warm of te koud. We leiden een rustig, vredig bestaan. Wij in Seforis weten wat goed voor ons is: we zijn trouw aan Rome en Rome laat ons met rust. Wij zijn niet als die dwaze fanatiekelingen in de heuvels. Het wordt nog een keer hun dood. Let maar op mijn woorden.

Begrijp me niet verkeerd. Net als iedereen zie ik die Romeinen liever gaan dan komen. Als de Messias komt (en dat zal gebeuren), sta ik vooraan om zijn leger aan te vuren wanneer ze de Romeinen het land uit jagen. Maar tot dat moment houd ik me gedeisd en bemoei ik me niet met andermans zaken. Ik laat de Romeinen met rust en ik hoop dat zij mij ook met rust laten. Op die manier zal ons niets kwaads overkomen, toch?

Dit jaar zijn we, net als ieder jaar, naar Jeruzalem gekomen voor het Pascha. Wij en de meesten uit Galilea. Ik vind het heerlijk en verschrikkelijk tegelijk. Ik houd van drukte en de gespannen verwachting; ik haat de stank en het gedrang. Ik houd van het samenzijn op dezelfde plek om dezelfde reden; ik heb een hekel aan de ruzies die ieder moment kunnen losbarsten. Ik ga graag naar de tempel om daar God te ontmoeten; ik vind het verschrikkelijk als mensen me opzijduwen omdat ze denken dat zij meer recht hebben om daar te zijn dan ik.